

[P. Munch.]

1927 til Oktober 1928. For denne Tid er Pengene til Raadighed, og Penge, som er bestemt netop til dette Formaal. Thi hvortil skabtes under den tidligere Lovgivning Arbejdsløshedsfonden, undtagen netop med dette Formaal for Øje? Jeg ser da ikke rettere end, at vi ved den Ordning, som her er foreslaaet, vil opnaa, for det første at bringe Orden i hele denne Sags Behandling — og jeg kan ikke se andet end, at vi fra Rigsdagens — og Regeringens — Side ikke kan være bekendt, at lade dette Spørgsmaal ligge i det Kaos, i hvilket det i Øjeblikket ligger — dernæst at yde de haardt forspændte Kommuner, for hvilke det i nogle Tilfælde er en helt uholdbar Tilstand, den fornødne Hjælp, og endelig at sikre Eksistensen for en meget stor Del af det danske Folk, om end paa et i sig selv kummerligt Grundlag, saa dog saaledes, at det ikke berøver dem deres borgerlige Rettigheder.

Den anden Udvej, der er, vil, efter at Hjælpekasseordningen ligesom lidt efter lidt ebber ud, føre flere og flere over paa Fattigvæsenet. Hvor stort et Antal der allerede er kommet der, ved ingen af os i Øjeblikket; maaske er det endnu ikke særdeles mange, men saa meget er sikkert, at det sidste Halvaars Udvikling har brudt en Linie paa dette Omraade, som ellers har været kendetegnende for den danske Udvikling nu i Aartier. For 30—40 Aar siden slog det danske Statsstyre i mere eller mindre udpræget Forstaaelse mellem de forskellige Retninger indenfor vort Folk ind paa den Opfattelse, at Fattighjælpen, der berøvede de vedkommende deres Borgerret, blot var en Hjælp, med hvilken man holdt i Live og under saadanne Kaar, at det kunde forsvares fra Samfundets Side, de Dele af Befolkningen, som i en vis Forstand var uhjælpelige, for saa vidt som de var uegnede til regelmæssigt Arbejde, uvillige dertil, uanvendelige dertil, og derfor i Virkeligheden kom til at staa udenfor; men hele den øvrige Del af Befolkningen, som haarde Samfundsvilkaar kunde sætte ud af Stand til at forsørge sig selv, til Trods for at de var arbejdsvillige, skulde hjælpes under andre Former fra Samfundets Side. Skridt for Skridt byggedes denne Lovgivning op, og Fattighjælpen fik en mindre og mindre Plads indenfor det danske Samfund; Tallene viser, hvorledes den Gruppe, der understøttedes i Kraft af Fattigvæsenets Hjælp, forholdsmæssig gik nedad og nedad, blev mere og mere indskrænket til den Kreds af Mennesker, om hvilke jeg her har talt. Denne Linie brydes nu for

Tiden; en Række arbejdsvillige og arbejdsduelige er ved den i Øjeblikket bestaaende økonomiske Krisetilstand for Maaneder, for Aar sat udenfor de arbejdendes Rækker; den Forsikringshjælp, de mente at have sikret sig, forslaar ikke, den er allerede ophørt for mange af dem. Jeg ser ikke, at dette er en Tilstand, som vort Samfund kan være bekendt; jeg ser ikke rettere end, at vi er forpligtede til at række de paagældende en hjælpende Haand. Jeg tilstaar, at det er meget svært at forstaa, at denne Opfordring afvises, naar den kommer paa et saa lidet udfordrende Grundlag, som det er Tilfældet i disse Ændringsforslag.

Jeg ønsker at tilføje, at i den Maade, hvorpaa først Fagforenings-Delegerede og dernæst Arbejdsløshedskasse-Repræsentanter har forelagt Udvalg og Minister deres Henvendelse om denne Sag, har der heller intet udfordrende været, intet, der kunde vanskeliggøre en Forstaaelse. Tyværtimod, man har erkendt Nødvendigheden af at nøjes med det mest fornødne, og jeg forstaaer vanskeligt, at man med en saadan Henvendelse kan komme til at staa overfor en brat og skarp Afvisning som den, vi har faaet under Forhandlingerne i disse Dage. Den ærede Ordfører for det konservative Folkeparti (Christmas Møller) sagde, at det maatte være klart efter hans Udtalelser ved første Behandling, at saaledes vilde Stillingen blive. Jeg tilstaar, at det var ikke mit Indtryk af den ærede Ordførers Udtalelser ved første Behandling; jeg tilstaar, at jeg havde det Indtryk, at han den Gang aabnede Forhandlingsmuligheder med Hensyn til en Fordeling mellem Stat og Kommune af de Byrder, her var Tale om, men jeg forstaaer jo, at den ærede Ordfører nu staaer brat og skarpt afvisende. Det er mig heller ikke klart, at den højtærede Minister er nødt til at staa saaledes, som han nu gør. I Sommer, da Forhandlingen stod paa om den store Ændring af Arbejdsløshedslovgivningen, forstod jeg den højtærede Minister saaledes, at han erkendte, at her var Tale om et Forsøg, som kunde gaa paa taalelig Maade, hvis Erhvervsforholdene udviklede sig taaleligt, men han indrømmede, at hvis Erhvervsforholdene blev ved at have en saa fortvivlet Karakter, som de havde haft sidste Vinter, — og som de har i denne Vinter —, da maatte man, naar Vinteren kom, tage Sagen op til Overvejelse. Et Grundlag for saadanne Overvejelser forekommer det mig at vi har budt, da den højtærede Minister ikke har ment det ønskeligt for sit Vedkommende at byde det.